

Lovforslag nr. L 82. Fremsat den 27. november 1996 af miljø- og energiministeren (Svend Auken)

Forslag

til

Lov om ændring af lov om kemiske stoffer og produkter

(Forbud mod besiddelse og strengere straf)

§ 1

I lov om kemiske stoffer og produkter, jf. lovbekendtgørelse nr. 21 af 16. januar 1996, foretages følgende ændringer:

1. Efter § 4 indsættes:

§ 4 a. Miljø- og energiministeren kan træffe bestemmelse eller fastsætte regler om adgangen til at besidde kemiske stoffer og produkter og varer, som er reguleret i medfør af kapitel 6, eller som ikke er godkendt til anvendelse i Danmark, jf. kapitel 7.

2. § 48 affattes således:

§ 48. Tilsynsmyndighederne kan meddele påbud eller forbud, herunder påbud om tilbagetagning for egen regning af solgte kemiske stoffer og produkter og varer, når der konstateres overtrædelse af loven eller af regler fastsat i henhold til loven.

Stk. 2. Tilsynsmyndighedens afgørelser efter stk. 1 kan ikke påklages til anden administrativ myndighed.

3. § 49, stk. 2. affattes således:

Stk. 2. Politiet yder bistand hertil. Nærmere regler herom kan fastsættes af miljø- og energiministeren efter aftale med justitsministeren.

4. I § 55, stk. 4. ændres »Industrirådet« til: »Dansk Industri« og »Danske Husmandsforeninger« til: »Dansk Familielandbrug«.

5. § 59 affattes således:

§ 59. Medmindre højere straf er forskyldt ef-

ter den øvrige lovgivning straffes med bøde den, der

- 1) overtræder § 10, stk. 3, § 11, stk. 1, § 19, § 22, stk. 1, § 24, stk. 1 og 3, § 35 c, § 37 eller De Europæiske Fællesskabers forordninger vedrørende de af denne lov omfattede kemiske stoffer, produkter og varer,
  - 2) undlader at indgive meddelelse i henhold til § 25, stk. 2, eller at indhente godkendelse efter § 33, stk. 1,
  - 3) tilsidesætter vilkår knyttet til en tilladelse efter § 25, stk. 3, eller til en godkendelse efter § 35, stk. 5,
  - 4) undlader at efterkomme forbud, påbud eller anmodning efter § 30, § 30 a, § 30 b, § 30 c, § 31, § 32 a, § 38 d, stk. 5 eller § 48.
  - 5) undlader at meddele oplysninger efter § 13, stk. 1, § 38 d, stk. 4, jf. stk. 1-3, eller § 39,
  - 6) undlader at foretage undersøgelser som nævnt i § 40 eller § 41 eller undlader at afgive prøver efter § 50,
  - 7) undlader at klassificere og mærke et stof i overensstemmelse med kravene i den liste, der udarbejdes i henhold til § 21,
  - 8) overtræder forskrifter bekendtgjort på emballagen til et godkendt stof eller produkt, jf. § 35, stk. 8,
  - 9) modvirker adgang til en ejendom i strid med § 49, eller
  - 10) ved uforsvarlig omgang med farlige stoffer eller produkter udsætter menneskers eller husdyrs liv eller sundhed for fare eller forvolder ikke ubetydelig skade på miljøet.
- Stk. 2. Straffen kan stige til hæfte eller fængsel i indtil 2 år, hvis overtrædelsen er begået

forsætligt eller ved grov uagtsomhed, og hvis der ved overtrædelsen er

- 1) voldt skade på menneskers eller husdyrs liv eller sundhed eller fremkaldt fare derfor eller
- 2) voldt skade på miljøet eller fremkaldt fare derfor eller
- 3) opnået eller tilsigtet en økonomisk fordel, herunder ved besparelser, for den pågældende selv eller andre

Stk. 3. For overtrædelse af § 22, stk. 1, § 24, stk. 1 og 3, § 25, stk. 3, § 33, stk. 1 og § 35, stk. 5 kan der pålægges en producent, en importør eller en virksomheds ejer eller bruger bødeansvar, uagtet at overtrædelsen ikke kan tilregnes den ansvarlige som uagtsom eller forsætlig. For dette bødeansvar fastsættes ingen forvandlingsstraf.

Stk. 4. I regler og forskrifter, der udstedes i medfør af § 4a, § 7 a, § 10, stk. 4, § 12, stk. 1, 2 og 5, § 13, stk. 2, § 15, § 22, stk. 2-4, § 22 a, § 22 b, § 23, § 24, stk. 4, § 26, § 27, § 30, § 30 a, § 30 b, § 30 c, § 31, § 32, § 32 a, § 33, stk. 6, § 35, stk. 7, § 36, stk. 2, § 36 a, § 38 a, § 38 b, § 38 c, § 39, § 41, § 42 og § 43 kan der fastsættes straf af bøde. Det kan endvidere fastsættes, at straffen kan stige til hæfte eller fængsel i 2 år under omstændigheder, som beskrevet i stk. 2.

Stk. 5. I regler og forskrifter, der udstedes i medfør af § 22, stk. 2-4, § 23, § 26 og § 27 kan det fastsættes, at der pålægges en producent, en importør eller en virksomheds ejer eller bruger bødeansvar, uagtet at overtrædelsen ikke kan tilregnes den ansvarlige som uagtsom eller forsætlig. For dette bødeansvar fastsættes ingen forvandlingsstraf.

Stk. 6. Er der ved en overtrædelse opnået en økonomisk fordel, konfiskeres denne efter reglerne i straffelovens 9. kapitel, selv om der ved overtrædelsen ikke er voldt skade på miljøet eller sundheden eller fremkaldt fare derfor. Kan der ikke ske konfiskation, skal der tages

særskilt hensyn hertil ved udmåling af en bøde, herunder en eventuel tillæggsbøde.

6. § 60 affattes således:

§ 60. Der kan pålægges selskaber m.v. (juridiske personer) strafansvar efter reglerne i straffelovens 5. kapitel.

7. § 61 affattes således:

§ 61. Forældelsesfristen for strafansvaret er 5 år for overtrædelser omfattet af § 59, stk. 1, nr. 1, 2, 3, 4, 7, 8 og 10, samt for overtrædelser af regler og forskrifter udstedt i medfør af § 4a, § 7a, § 10, stk. 4, § 12, stk. 1, 2 og 5, § 22, stk. 2-4, § 22 a, § 23, § 24, stk. 4, § 26, § 27, § 30, § 30 a, § 30 b, § 30 c, § 31, § 32, § 32 a og § 33, stk. 6.

8. § 62 affattes således:

§ 62. Ransagning i sager om overtrædelse af bestemmelser i loven eller regler udstedt efter loven sker i overensstemmelse med retsplejelovens regler om ransagning i sager, som efter loven kan medføre frihedsstraf.

9. §§ 61 a og § 63 ophæves.

§ 2

I lov nr. 1087 af 20. december 1995 om ændring af lov om kemiske stoffer og produkter (forbudsprocedure) foretages følgende ændringer:

I § 1 indsættes efter nr. 2:

3. § 35 e ophæves.

Nr. 3 bliver herefter nr. 4.

§ 3

Loven træder i kraft den 1. juni 1997.

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

1. Formål og indhold

I forbindelse med Miljø- og Energiministeriets handlingsplan som fremlagt 25. marts 1996 foreslås det at skærpe straffniveaue og styrke tilsynet på området for kemiske stoffer og produkter og varer indeholdende kemiske stoffer og produkter, som reguleret af Lov om kemiske stoffer og produkter, jf. lovbeholdtændtørelse nr. 21 af 16. januar 1996.

Skærpelsen af straffniveaue foreslås foretaget ved at gå fra en generel straffehjemmel på bøde, hæfte eller fængsel i indtil 2 år til at udgangspunktet for straf skal være bøde, mens der indføres konkrete betingelser for, hvornår straffen bør øges til hæfte eller fængsel i indtil 2 år. Formålet med denne ændring er, udover at ensarte reglerne på miljøområdet, jf. Miljøbeskyttelsesloven, at sende et signal til domstolene om herefter, når disse særlige omstændigheder foreligger, at hæve straffniveaue, bødestørrelsen, og i særligt grove tilfælde anvende hæfte eller fængsel.

Yderligere indføres en bestemmelse om konfiskation af udbytte opnået ved overtrædelsen. Det har hele tiden været muligt at anvende konfiskation i medfør af straffeloven. Formålet med indførelsen af bestemmelsen her er at tilskynde domstolene til også at anvende denne sanktion ved overtrædelse af nærværende lov.

Styrkelsen af tilsynet vedrører forhold, som hindrer et effektivt tilsyn. Tilsynet varetages af Miljøstyrelsen gennem information om reglerne, handels- og produkt-kontrollkammer og ved opfølgning på konkrete tilfælde/henvendelser.

Ved kontrollen er Miljøstyrelsen stødt på oplagring af kemiske produkter og varer, som ikke må anvendes her i landet hos importører, forhandlere og brugere. Lagrene er blevet opbygget umiddelbart forud for enten bortfaldet af en godkendelse efter kapitel 7, eller indførelsen af et forbud eller lignende efter kapitel 6. Oplagring af kemiske stoffer og produkter, som ikke må anvendes i Danmark, er ikke forbudt efter den eksisterende lov. Kontrollen med sådanne lagre er overordentligt tids- og ressourcerkævende, samtidig med at fristelsen til at anvende sådanne lagre i strid med loven m.v. er tilsvarende

stor. For at rette op på dette forhold indføres en generel hjemmel, som åbner mulighed for at træffe bestemmelse eller fastsætte regler om begrænsninger i adgangen til at oplagre kemiske stoffer, produkter eller varer, som ikke må anvendes i Danmark.

2. Administrative og økonomiske konsekvenser

Forslaget skønnes ikke at få administrative konsekvenser.

Forslaget skønnes ikke at have økonomiske konsekvenser for hverken stats- eller kommunalforvaltningen.

3. Miljømæssige konsekvenser

Forslaget påvirker ikke i sig selv det miljømæssige beskyttelsesniveau, men det er hensigten at beskyttelsesniveauet skal forbedres gennem anvendelse af hjemlen til at forbyde besiddelse og gennem den strengere domstolspraksis, som der lægges op til.

4. Erhvervsøkonomiske konsekvenser

Forslaget påvirker ikke i sig selv erhvervslivets økonomiske forhold. Den strengere domstolspraksis, som der lægges op til, vil dog givet øge det økonomiske incitament til at overholde den allerede eksisterende og kommende lovgivning, ligesom et øget bødeniveau vil øge omkostningerne i forbindelse med overtrædelser.

I forhold til muligheden for at forbyde oplagring af kemiske stoffer og produkter og varer, som ikke må anvendes i Danmark, sigtes der på lagre hos andre end mellemhandlere, hvorfor omkostningerne vil være begrænset til variationen over tid for indtægter/omkostninger i forbindelse med bortskaffelse af kemiske stoffer og produkter og varer, som ikke længere må anvendes af besidderen og omkostningerne til forsæt oplagring.

5. Forholdet til EU

Lovforslaget indeholder ikke EU-retlige aspekter.

6. Hørte myndigheder og organisationer

Miljø- og Energiministeriet har hørt de berørte myndigheder og organisationer om forslaget, herunder Kommunernes Landsforening, Amdsrådsfor-

eningen, Københavns Kommune, Frederiksberg Kommune, Dansk Industri, Genvindingsindustrien, Foreningen af Danske Kemiske Industrier, Dansk Agrokemisk Forening, Landbrugsorganisationerne, Handelskammeret, Danmarks Naturfredningsforening og Danmarks Sportsfiskerforbund.

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser

Til § 1

Til nr. 1

Efter den gældende lov er der mulighed for at regulere import, salg og anvendelse af kemiske stoffer og produkter, men ikke besiddelse af dem.

Nærværende forslag åbner mulighed for at forbyde besiddelse af kemiske stoffer og produkter og varer, når disse er reguleret efter kapitel 6 eller ikke godkendt i medfør af kapitel 7. Formuleringen af bestemmelsen omfatter besiddelse af kemiske stoffer og produkter og varer, uanset om disse er reguleret direkte af loven eller regler eller bestemmelser fastsat i henhold til loven.

Baggrunden for forslaget er, at der i forbindelse med kontrol af reglerne efter loven er fundet lagre af produkter, som ikke lovligt må sælges eller anvendes i Danmark. Der tænkes specielt på de tilfælde, hvor et tidligere registreret eller godkendt bekæmpelsesmiddel i henhold til kapitel 7 er blevet optaget på lovens bilag 2 og derved er blevet forbudt at anvende til de oprindelige formål. Midlet må ikke sælges eller anvendes, men må efter de eksisterende regler gerne besiddes, men for at kontrollere at stofferne og produkterne ikke anvendes skal beholdning og eventuelt »vandstanden« i tanke og/eller tønder løbende kontrolleres, hvilket er ekstremt omkostningskrævende.

Det forudsættes, at der ved anvendelse af bestemmelsen til at forbyde eksisterende lagre vil blive givet lagerejerne en frist til at bortskaffe lageret ved tilbagelevering til producent, eksport eller destruktions.

Det er ikke hensigten med bestemmelsen at forbyde besiddelse for fremstillingsvirksomheder af kemiske stoffer og produkter og varer, som de lovligt fremstiller og eksporterer, mens salg og anvendelse i Danmark er forbudt eller ikke godkendt.

Til nr. 2

§ 48 giver mulighed for at håndhæve loven og regler fastsat i henhold til loven gennem udstedelse af påbud og forbud, når der konstateres overtrædelser. Påbudene og forbudene vil tage sigte på at bringe den ulovlige aktivitet til ophør og »gøre skaden god igen«. Dette vil oftest indebære, at reglerne indskær-

pes overfor overtræderen og at f.eks. en importør påbydes aktivt at tilbagetage de ulovligt solgte kemiske stoffer, produkter og varer, i det omfang det er muligt. I alvorligere tilfælde vil overtrædelserne blive anmeldt til politiet. Forslaget ændrer ikke den eksisterende retstilstand, hvorefter der kan udstedes påbud og forbud, når der konstateres en overtrædelse af lovens regler eller regler fastsat i henhold til loven. Forslaget præciserer blot den eksisterende praksis, hvorefter navnlig producenter/importører, som i strid med loven m.v. har solgt kemiske stoffer, produkter eller varer, påbydes at tage disse tilbage fra deres kunder og i øvrigt indsende kopi af tilbagekaldelses-skrivelse og kundeliste til Miljøstyrelsen, som dokumentation herfor.

Stk. 2 indføres af oplysningsmæssige grunde for klart at skelne mellem påbud og forbud efter § 48 og de påbud og forbud, som reguleres i kapitel 11. Da § 48 udelukkende tager sigte på håndhævelse, er der nemlig allerede af den grund ikke mulighed for at klage over påbudene og forbudene, ligesom de heller ikke skal varsles.

Til nr. 3

Forslaget præciserer politiets mulighed for at yde bistand i forbindelse med kontrollen af lovens regler og regler udstedt i henhold til loven indenfor de almindeligt gældende regler for politiets virke. Endelig placeres kompetencen til at udstede supplerende regler om politiets bistand hos miljø- og energiministerens efter aftale med justitsministeren.

Til nr. 4

Bestemmelsens ordlyd ændres for at følge de navne, som organisationerne selv anvender.

Til nr. 5

De gældende §§ 59 og 61 indeholder en straffeframme på bøde, hæfte eller fængsel i op til 2 år for overtrædelse af loven eller regler fastsat i henhold til loven. I praksis har frihedsstraf ikke været anvendt.

Baggrunden for forslaget er et ønske om dels at harmonisere straffebestemmelserne på miljøområdet og der i gennem skabe en større ensartethed og klarhed for så vidt angår straffeniveau og praksis på miljøområdet, og dels at sende et signal til domstolene om generelt i de ovennævnte tilfælde ved særligt grove eller omfattende tilfælde og ved gentagelser at hæve straffeniveauet og som et minimum sikre at en eventuel opnået økonomisk fordel konfiskeres, således at det ikke økonomisk kan betale sig at overtræde loven eller regler fastsat i henhold til loven. Samt

i særligt grove tilfælde at hæve straffen fra bødeniveauet til hæfte eller fængsel.

Forslaget medfører, at udgangspunktet for straffen bliver bøde, men når der foreligger skærpene omstændigheder, kan straffen stige til hæfte eller fængsel i indtil 2 år. Skærpene omstændigheder foreligger når overtrædelser kan tilregnes overtræderen som forsættelig eller groft uagtsom, og når der ved overtrædelser er voldt skade på menneskers eller husdyrs sundhed eller på miljøet eller fremkaldt fare herfor eller opnået eller tilsigtet en økonomisk fordel, jf. stk. 2. Der er en tilsvarende bestemmelse i Miljøbeskyttelsesloven. Det er tillige opfattelsen, at indførelsen af denne bestemmelse vil bidrage til, at der ved strafudmålingen tages hensyn til størrelsen af en tilsigtet eller opnået økonomisk fordel og den skade på mennesker, husdyr eller miljø eller fare herfor, som overtrædelserne har medført.

Det objektive strafansvar for producenter, importører og virksomhedsejere er videreført i stk. 3 og 5, tidligere §§ 60 og 61. Bestemmelsen fastholdes, uanset den nylige ændring af straffelovens bestemmelser om selskaber, da der ofte vil være tale om mindre personligt ejede virksomheder, herunder detailforretninger, der ikke vil kunne straffes efter straffebestemmelserne om selskaber.

Der indføres en ny bestemmelse om konfiskation af en opnået økonomisk fordel som resultat af overtrædelser.

Straffebestemmelserne m.v. gælder både i forhold til formelle og andre overtrædelser.

Der skal fortsat tages hensyn til, om der er tale om en overtræder, som tidligere er straffet for en lignende overtrædelse, jf. Straffeloven §§ 80 og 81.

Specifikt kriminaliseres overtrædelse af regler udstedt efter den nye § 4a, om besiddelse, § 36, stk. 2, om regler for afgift på bekæmpelsesmidler, der foretages en redaktionel ændring i § 59, stk. 1, nr. 2 og § 33, stk. 6, om godkendelse af og ophør af retten til salg af bekæmpelsesmidler, indsættes i § 59, stk. 4, samtidig med at den udgår af § 59, stk. 1, nr. 3. Denne placering af § 33, stk. 6 opfattes som bedre stemmende med ordlyden af paragraffen. Det er ikke hensigten med ændringen på nogen måde at afkriminalisere overtrædelse af § 33, stk. 6.

Til nr. 6

Den tidligere § 60, om objektive strafansvar for overtrædelse af loven, indgår uændret i den nye § 59, som stk. 3. Forslaget til ny § 60 viderefører retstilstanden om overtrædelser begået af juridiske selskaber m.v. fra den gamle § 62. Den nye formulering beror på ændringen af straffeloven ved lov nr. 474 af

12. juni 1996. For en uddybning af betydningen heraf henvises til bemærkningerne til denne.

Til nr. 7

Den gældende § 61, om overtrædelse af regler udstedt i medfør af loven, videreføres som § 59, stk. 4 og 5. Den gældende § 61 a, om forældelse, bliver til § 61 med de konsekvensrettelser, som følger af ovennævnte forslag til ny § 59. Derudover er § 4 a om besiddelse tilføjet for at overtrædelse af bestemmelser og regler udstedt i medfør heraf forældes efter tilsvarende regler som overtrædelse af reglerne om import, salg og anvendelse af kemiske stoffer, produkter og varer.

Til nr. 8

Den gældende § 62, om overtrædelser begået af juridiske personer, videreføres som § 60 i en ny formulering. Se bemærkningerne til denne.

Efter den tidligere gældende retsplejelov var der forskel på retsmidlerne, som kunne bringes i anvendelse, alt efter om sagerne var politisager eller statsadvokatsager. For at sikre at alle retsmidler kunne anvendes i efterforskningen af overtrædelser af loven m.v. var der i § 63 en bestemmelse om at selvom sagerne var politisager kunne retsmidlerne i retsplejelovens kapitel 73 anvendes i samme omfang som i statsadvokatsager. Efter ændringen af retsplejeloven er sondringen mellem statsadvokatsager og politisager bortfaldet til fordel for en sondring mellem efterforskning af overtrædelser, som kan medføre frihedsstraf og andre overtrædelser. Forslaget sikrer, at ransagning kan anvendes i efterforskningen af alle sager om overtrædelse af loven m.v., uanset ændringen af § 59, jf. ovenfor om forholdet mellem bødestraf og frihedsstraf.

Til nr. 9

§ 61 a, om forældelse, er videreført som § 61, se i øvrigt bemærkningerne til nr. 7.

§ 63, om anvendelse af retmidler i efterforskningen, ophæves som konsekvens af ændringen af retsplejeloven om fordeling af sagerne mellem politimestre og statsadvokater. Se i øvrigt bemærkningerne til nr. 8.

Til § 2

Ved en fejltagelse blev § 35 e i lov nr. 438 af 1. juni 1994 om ændring af lov kemiske stoffer og produkter ikke ophævet ved lov nr. 1087 af 20. december 1995 om ændring af lov om kemiske stoffer og produkter, som indførte en forbudsprocedure i forhold til bekæmpelsesmidler, ved ændring af §§ 35 d-f og § 38.

Ordlyden af § 35 e i lov nr. 438 er identisk med den gældende § 35 f.

Til § 3

Loven træder i kraft den 1. juni 1997.

Skriftlig fremsættelse (27. november 1996)

Miljø- og energiministeren (Svend Auken):

Jeg skal herved tillade mig at fremsætte:

Forslag til lov om ændring af lov om kemiske stoffer og produkter. (Forbud mod besiddelse og strengere straf).

(Lovforslag nr. L 82).

Lovforslaget indeholder en række ændringer af lov om kemiske stoffer og produkter.

Jeg fremlagde i foråret 1996 en handlingsplan for bedre håndhævelse af miljøreglerne. Dette lovforslag er sammen med forslag til ændring af miljøbeskyttelsesloven og et kommende forslag til en ny bestemmelse i straffeloven opfølgningen af denne plan.

Hensigten med dette lovforslag er at forbedre mulighederne for at føre et effektivt tilsyn og lægge op til strengere sanktioner, når der konstateres overtrædelser af loven eller bekendtgørelser udstedt i medfør af loven.

Forslagets fire hovedpunkter drejer sig om indførelse af en hjemmel til at forbyde besiddelse af kemiske stoffer og produkter og varer,

hvis anvendelse iverigt er reguleret eller direkte forbudt i medfør af loven, en præcisering af reglerne om tilsynsmyndighedernes handlemuligheder og adgangen til bistand fra politiet i forbindelse med tilsynet, en ændring af straffebestemmelserne, hvor det klargøres, i hvilke tilfælde der kan og bør finde en strengere straf-sættelse sted, og endelig indføres en særskilt bestemmelse om konfiskation af en ved overtrædelser opnået økonomisk fordel.

Lovforslaget skal ses i sammenhæng med lovforslaget til ændring af miljøbeskyttelsesloven, som ligeledes er en opfølgning af håndhævelseshandlingsplanen.

Forslaget skal også ses i sammenhæng med bestræbelserne på at harmonisere straffebestemmelserne i miljølovgivningen generelt for at sikre en bedre og mere ensartet praksis på området.

Idet jeg i øvrigt henviser til lovforslaget med bemærkninger, anbefaler jeg lovforslaget til Folketingets velvillige behandling.